

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvorledes gaaer det med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvorledes gaaer det med Saxo og Snorro?", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_313-txt-root.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hvorledes gaaer det med Saxo og Snorro?

Dette Spørgsmaal, som jeg i de to sidste Aar saa tit har hørt, og end tiere gjort mig selv, uden at kunne svare stort Andet, end: det ligger i Grunden; dette Spørgsmaal vil jeg nu offenlig besvare saa godt, som Omstændighederne tillade, og derimod forelægge mine Landsmænd, altsaa fornemmelig Sællandsfarene, det nærbeslægtede Spørgsmaal: hvordan skal det gaae med de gamle Dreng, der, som Iver Beenløs, maa bæres til Hevn for hvad der opaaedes i *Orme-Gaarden!*

Saavidt er det da endelig kommet, at Trykningen af begge Krøniker kunde, i Morgen saavidt jeg veed, begynde i det Schulziske Trykkerie, hvis, i vore Øine ubetimelig, hensovne Eier, dertil havde forberedet Alt; men nu forhaler jeg, paa eget Ansvar, Værket til Nyaar, og *hvorfor*, er netop hvad jeg vilde sige.

De til Committeen indkomne Bidrag beløbe sig i Alt til Lidt over 11000 Rbdlr. Dsk., og det Kongelige Selskab for Norges Vel har kundgjort os, at til Samme var indkommet 4600 Rbdlr. Nsk. og 200 Dsk., som staae til vor Raadighed. Nu vil Oplaget af 2000 Expl., som man husker var, hvad der foresloges, koste omtrent 11000 Rbdlr. Dsk., og vi ere altsaa satte i Stand til at bekoste baade Trykningen og den nødvendige Indbinding.

Men, saavist som Noget er bedre end Intet, og *dette* Noget langt mere, end Mange havde ventet, saavist maa man ogsaa ved nøiere Eftertanke spørge: hvad er 2000 Expl. af en Folke-Bog til tvende Riger, at sige, hvis der findes eller vaagner nogen livlig Ihukommelse af Fædrene, thi i modsat Fald er selv det mindste Antal overflødig!

Dog, lad dem sørge som længst leve, og 1573lukke Dørren som sidst gaae ud! Vi vil jo ikke indskrænke Trykke-Friheden: ei lukke Dørren enten for bedre Oversættelser eller nye Oplag, vi vil kun lukke Dør og Øine op, ifald vi kan, og lykkes det, da vilde selv det største Oplag med Tiden vorde utilstrækkeligt, og da vil et nyt, naar det kaldes, komme af sig selv.

Altsaa, dette Noget er virkelig meget bedre end Intet, naar det, vel at mærke, ei formindskes, men kommer ganske menig Mand til Gode. *Hvorledes* dette bedst kan skee, er et Spørgsmaal vi godt kan behøve at være Mange om at besvare, men at det *bør* skee, at 2000 Expl. er det Mindste vi kan skjænke menig Mand i Danmark og Norge, naar det Hele skal være Andet end Blændværk, og at *her*, ved menig Mand, maa ene forstaaes dem, der ikke høre til hvad man i Læse-Verdenen kalder Publicum, det synes mig er indlysende.

Heraf følger imidlertid, at Publicum faaer Intet, og dog bør det formodes, at de Fleste, som befordre Værket i Folkets Hænder, sætte nogen Priis paa selv at eie det. Det bedste Raad havde uden tvivl været, i Tide at aabne en Subskription paa Værket i en anden Udgaave, thi derved havde man vel allerbedst sikkert Folke-Udgaven mod alle Styver-Fængeres Angreb, derved kunde enhver, som vilde, sikkert sig Bøgerne i en for os mere passende Skikkelse, ei alene i Henseende til Tryk og Format, men ogsaa til Indhold, da mangt et Vink, og mangen Anmærkning, som i Folke-Udgaven vilde være ilde anbragt, fandt her sit rette Sted. Det er nu imidlertid ikke skeet, fordi den Tanke først nylig er faldet mig ind, og nu er det forsaavidt bagefter, at naar Folke-Udgaven gives i Trykken, maa man vide, om *derved* tillige skal sørges for andre Læsere, og til at erfare Vedkommendes Mening herom, er Tiden for knap. Der er da, mener jeg, kun eet Raad at gribe til for Øieblikket, nemlig at lade trykke 3000 Expl. af Folke-Udgaven, og bestemme det ene Tusinde til offentlig Salg, og herfor maa jeg stemme, uagtet Følgen bliver, at Hælvden af Værket medtager mere end Hælvden af Penge-Summen vi har; thi jeg slutter saaledes, at ønsker man Værket fuldendt, da sætter man os ogsaa, ved at købe den første Halvpart, i Stand til at levere den 1574anden, og vil man ikke have det Første, taber man Intet ved at undvære det Sidste.

Om nu Committeen tør og vil være af denne Mening, veed jeg ikke bestemt, men bestemt veed jeg, baade at Nordens Krøniker, naar de udkomme, bør være at faae tilkiøbs, og at det var Bedst, naar Sligt kunde skee, uden at der paa Begyndelsen vovedes hvad Slutningen har gyldig Fordring paa. Da jeg nu tillige veed, at vi have det gavmilde *Fyen* at takke for *Halvparten* af den indkomne Sum, at *Sælland* udenfor Voldene har taget sig Sagen let, og at hvad der, naar man undtager *Majestæten*, og - *Studenterne* med deres *Jævnlige*, er givet inden Voldene, maa man skamme sig ved at nævne; saa tager jeg mig den Frihed, at gjøre følgende Spørgsmaal.

Har man i *Sælland* glemt hvor Leire laae, og hvor Roskilde stod, hvor *Dan* opdroges, hvor Skjold har straalet, hvor Rolf har thronet! Er her Ingen, som end kan mindes, hvor Signes Aske og Frode Frede-Godes Støv haver hjemme, hvor Valdemarerne har bygget, hvor Absalon var Bisp og *Saxo* Klerk, og af hvad Rod de begge randt! Har *Sælland* glemt sig selv, og skal en *Sællandsfar*, som jeg jo er, nu tage Saxos Kridt og skrive

med store Bogstaver, paa Minde-Stenene om vore Fædre, at det var kun i gamle Dage, at Dannemarks Hjerte slog og Moders-Maalet klang i Lye af Sællands Bøge, at nu er Bøgen brændt, og Hjertet koldt, og Fuglen død, og Sælland kun et sumpigt Iis-Land, at nu er det ei længer de Jordede, men Kirke-Giængerne som sove paa Kirke-Gaarden, sove saa hardt, at de end ikke ved Fædrenes Røst kan opvaagne!! Er her Ingen, som tog sig Tid, for at komme desbedre!

Fremdeles spørger jeg: er Danmarks *Hoved*-Stad nu blevet til en Fjelle-Bod, et Kræmmer-Huus og et Mad-Skab? er Adel-Gaden blevet en Peer-Madsens Gang? sank Axel-Huus tilbunds i Kiøbing-Havn, og ødelagdes i den store Ildebrand den gamle By, som Krøniken gav Konge-Borg og Adels-Brev og Studie-Gaard! Vil Træerne i Kongens Have ei længer vide af, at Roden bærer dem? Vil Runde-Kirke staae paa Hovedet, og Consistorium paa Spidsen? Er alle deres Ætmænd 1575reist af Bye, som ærlig lagde deres Skiærv i Laget med: i Nordens Helte-Lag!

Saaledes kunde jeg gjerne blive ved, og gjøre det ene Spørgsmaal galere end det andet, men det maa være nok at samle Alt i det ene Spørgsmaal: har Nordens Krønike forskyldt af Sælland og Kiøbenhavn, at henvises, som en Stodder til Fattig-Væsenet, naar den skildrer sin Trang, eller trøster man sig der til at sige, at den mishandles under min Haand, eller vil man kanskee bevise sit Had til min Intolerance, ved, for min Skyld, at foragte de ærværdige Krøniker!

Saa spørger jeg, og vilde troe mig dertil noksom beføiet, som Dansk, om end den offentlige Mening, der i to Aar har yttret sig, var Foretagendet ligesaa ugunstig, som den har været det Modsatte, men nu maa man jo indrømme, at jeg er det dobbelt, og er det gavnligt, at Værket fremmes, da er jeg endogsaa nød dertil.

Mangen god Dag og lang udslagen Aften har jeg pønset og prøvet paa hvad Efterslægten skal sande var ikke saa let, som mange kanskee nu indbilde sig, og jo mere jeg gik frem, destiere maatte jeg tilbage, saa jeg kan ikke skiønne rettere, end at al den Tid, mens Krønikerne trykkes, maa jeg endnu omtrent blive siddende ved dem, hvis Værket ei skal gaae i Staae, eller dog, hvad det jo ikke maa, komme slettere fra min Haand, end Haanden, med Guds Hjelp, formaaer at udrede det. Nu er det sagtens ikke meer end billigt, at jeg over Fædrene og deres Talsmænd glemmer mig selv, men vil ogsaa alle andre glemme mig, da gaaer det ikke an, thi jeg er, som man vel har hørt, en gammel Capellan, der holdtes kun ved Haab ilive, og jeg er, hvad jeg ikke behøver at skamme mig ved, da jeg er det med Æren, som mine Fædre, en fattig Mand. Altsaa, det var ubilligt, om man fordrede af mig, hvad Ingen kan gjøre, det er billigt, synes mig, om man end var tilfreds, jeg laae i Jorden, at man dog lader mig leve, til Værket er færdigt. Af det Forrige seer man, at der er Noget, og ikke for Meget til Bøgerne selv, men Intet til mig, og det er da en tvungen Sag, at jeg siger det høit, og spørger mig for, og tier ei med, at uagtet der skal Meget til, før jeg glemmer Krønikerne over mig selv, saa kan det dog lettelig hænde sig, at bliver man 1576ved at forglemme mig reent, jeg da nødes til, at komme mig selv ihu, og lade Værket ligge eller gaae som det kan. Vil Nogen kalde dette nødvendige *Forord* et *Tigger-Brev*, da maa jeg anmærke, at han tager Feil, af Mangel paa Fortrolighed med Moders-Maalet, og vil ydermere tilføie, at baade Krønikens og mine Tigger-Breve ere stiledede til vor Herre, men Krøniken mener jeg er Guld, og Arbeideren sin Løn værd!

Altsaa, til *Nyaar*, vil Gud, begynder i *al Fald* Trykningen af vore Fædres Efter-Mæle: af Dannemarks og Norges sex hundrede Aar gamle, og saavel i vore Dage som i Middel-Alderen mageløse Krøniker *paa Dansk*, og Hælvden af Begge kan, med Guds Hjelp, blive færdig ad Aare, naar Leen leger, og Bygget blegner i Danmarks Vang. Hvem der ved denne Leilighed vil knytte sit Efter-Mæle til Fædrenes, og hjemle sig Deel i Dannemarks Arv, han mindes endnu i det gamle Aar sin gamle Giæld, saa Krøniken ei skal udbære hans Juul, og gaae ham forbi, naar Nyaars-Gaverne deles! Stakket Dag og hellig Aften! der er for Ingen af os Tid at spille, og toge Fædrene Deres, hvad havde da vi!

Tiende i Christ-Maaned 1817.

Dixi

N.F.S. Grundtvig.